

Czesław Gil OCD, *Historia Karmelu Terecjańskiego*, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków, 2002, ss. 557

Jan Paweł II w przemówieniu do karmelitów bosych w kaplicy Domu Generalnego w Rzymie (24 I 1982 r.) ukazał pewną charakterystykę ich powołania, uwypuklił podstawową cechę karmelitańskiego charyzmatu: „Sądzę, że życie karmelitańskie jest realizacją, świadectwem, ukazaniem tego, o czym mówią przytoczone słowa św. Pawła: „Życie nasze jest ukryte z Chrystusem w Bogu”; słowa te wyrażają wasze powołanie. Naprawdę jest to życie „ukryte z Chrystusem w Bogu” „Ukryte”, jeżeli przebiega w „ukryciu”, „jeśli się żyje w ukryciu” O ile dobrze rozumiem, według tradycji waszych duchowych Rodziców, to „ukrycie” tworzy przestrzeń bardzo bogatą. Tak bardzo jest bogate owo życie „ukryte z Chrystusem w Bogu”, że święta Teresa nazywa je „twierdzą” I wy poszliście za tym wezwaniem, tą drogą, wybraliście taki sposób życia jako swoje powołanie. Żyć w ten sposób i dawać innym świadectwo takiego życia” (*Jan Paweł II o Świętych Karmelu*, przygotował Cz. Gil, Kraków 1986, s. 70).

W 2005 r. Karmel Terecjański będzie obchodził jubileusz 400-lecia swojej obecności w Polsce. Książka pt.: *Historia Karmelu Terecjańskiego*, której autorem jest o. dr hab. Czesław Gil, karmelita bosy, pozwala czytelnikowi przygotować się na ten szczególny czas dla Karmelu Terecjańskiego w Polsce. Warto także nadmienić, że zaprezentowane dzieło zostało wydrukowane w Wydawnictwie Karmelitów Bosych w Krakowie, które w 2002 r. obchodzi 75 lat swojej działalności.

Omawiana publikacja jest pierwszym polskim podręcznikiem opisującym dzieje karmelitów i karmelitanek bosych. Autor ukazuje powstanie, rozwój, kryzys i reformę terecjańską

Karmelu (rozdziały 1-5), ale sporo miejsca poświęca historii swojego zakonu w czasach najnowszych. Poruszono m.in. temat nauczania i nauki w zakonie w XX wieku, ukazując także odrodzenie i rozwój szkoły karmelitańskiej (rozdział 22) oraz sprawę misji karmelitańskich w XIX i XX wieku (rozdział 25). Równocześnie kładzie szczególny nacisk, aby przedstawić historię prowincji polskiej, np. jej rozwój po 1914 r. (rozdział 19), pisząc wcześniej – m.in. w rozdziale 16 i innych – o św. Rafale Kalinowskim OCD (1835-1907), który przyczynił się do jej odrodzenia. Przedstawił również m.in. sytuację karmelitanek polskich w XX wieku (rozdział 21) i duszpasterstwo prowincji polskiej w XX wieku (rozdział 24).

„W ostatnim półwieczu – jak pisze we wstępie o. Gil – nastąpił istotny postęp w rozwoju badań historycznych w Zakonie Karmelitów Bosych”. Niezaprzeczalnym atutem tego wydawnictwa jest wykorzystanie bogatego materiału historycznego. Szkoda tylko, że nie zostało to uwzględnione w przypisach na dole strony, a jedynie w końcowej części książki zamieszczono bibliografię z rozbiciem na: źródła, podręczniki (opracowania całości), zakon w średniowieczu, reforma terecjańska, studia monograficzne, karmelitanki bose, karmelitanki bose w Polsce, karmelici bości w Polsce, duchowość karmelitańska, duszpasterstwo i misje karmelitańskie. Inną, bardzo ważną zaletą sygnalizowanej pracy są zamieszczone tabele (13). Pozwalają one czytelnikowi dokładniej zapoznać się z aktualną sytuacją zakonu w różnych krajach. Książkę wzbogaca liczny i ciekawy materiał ikonograficzny (82 ilustracje jednobarwne zamieszczone w tekście i 57 kolorowych). Korzystanie z książki ułatwia zamieszczony indeks osób, miejscowości i nazw geograficznych.

Dzisiejszy Zakon Braci i Sióstr Karmelu Terecjańskiego pragnie, przez swoje życie „ukryte z Chrystusem w Bogu”, zaprowadzić człowieka na spotkanie z Bogiem. Dlatego podejmuje różne wyzwania, „wchodząc” także we współczesny świat, szukając ludzi, którzy pragną odnowić lub nawiązać swoją zażyłą więź z Bogiem.

Książka Ojca Czesława Gila, wydana starannie i estetycznie, jest bardzo ważną pozycją w wydawnictwach jubileuszowych 75-lecia Wydawnictwa Karmelitów Bosych w Krakowie, cenną dla polskiej literatury z historii Kościoła.

Jan Dąbrowski